

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 783/2550

นายจรินทร์ เทิดเกียรติขจรโจทก์ นายจำลอง ศรีประสาธน์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานฯ มาตรา 8, พ.ร.บ.ประกันสังคมฯ มาตรา 56, พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 56, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ได้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพต่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ต สำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ตมีคำสั่งว่าโจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินหนึ่งปี จึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ โจทก์ก็อุทธรณ์ต่อจำเลยทั้งเก้าซึ่งเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์เมื่อจำเลยทั้งเก้ามีมติให้ยกอุทธรณ์ของโจทก์ โจทก์จึงยื่นฟ้องต่อศาลแรงงานกลาง ดังนี้จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว ส่วนที่โจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินหนึ่งปี โจทก์จะยังคงมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่การไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานฯ มาตรา 8 วรรคสอง แม้ตาม พ.ร.บ.ประกันสังคมฯ มาตรา 56 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนและประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็มีได้บัญญัติว่าหากผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนไม่ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในเวลาดังกล่าวจะมีผลทำให้สิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนระงับสิ้นไป ระยะเวลาการยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีดังกล่าว จึงเป็นเพียงกำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนโดยเร็วเท่านั้น ไม่ใช่บทบัญญัติตัดสิทธิแต่อย่างใด ซึ่งต่างกับกรณีที่ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนไม่มารับประโยชน์ทดแทนภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ซึ่งมาตรา 56 วรรคสอง บัญญัติให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของจำเลยทั้งเก้าซึ่งเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และให้จำเลยทั้งเก้ามีมติให้สำนักงานประกันสังคมจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพให้โจทก์ หากจำเลยทั้งเก้าไม่ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งเก้าสั่งให้สำนักงานประกันสังคมจ่ายประโยชน์ทดแทนให้โจทก์ จำเลยทั้งเก้าให้การ ขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของจำเลยทั้งเก้าและคำสั่งของสำนักงานประกันสังคม ส่วนคำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยทั้งเก้าอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า "ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยทั้งเก้าเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 โจทก์เป็นลูกจ้างของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 เริ่มจ่ายเงินสมทบตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2541 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 โจทก์สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างโดยลาออกจากงานดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2545

ในขณะนั้นโจทก์มีอายุ 57 ปี และส่งเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน ต่อมาสำนักงานประกันสังคมแจ้งให้โจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพต่อสำนักงานประกันสังคมภายในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2546 โจทก์ยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพต่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ตในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2546 และได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ตในวันเดียวกันนั้นว่าโจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินหนึ่งปี จึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ โจทก์อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์จำเลยทั้งเก้าซึ่งเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์มีมติให้ยกอุทธรณ์ของโจทก์ และสำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ตแจ้งผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ให้โจทก์ทราบแล้ววินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น มิใช่อายุความที่จะตัดสิทธิของผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนที่จะใช้สิทธิยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานประกันสังคมตามสิทธิของตน คำวินิจฉัยของจำเลยทั้งเก้าซึ่งเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์ที่อ้างว่าโจทก์ไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพเนื่องจากยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน จึงไม่ชอบ เห็นสมควรให้เพิกถอนเสีย และเนื่องจากคำฟ้องของโจทก์มิได้ขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานประกันสังคม ซึ่งยังมีผลบังคับได้มาด้วย เมื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของจำเลยทั้งเก้าตามคำขอของโจทก์แล้ว เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความเห็นสมควรให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานประกันสังคม เพื่อให้สำนักงานประกันสังคมจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่โจทก์ตามที่โจทก์มีสิทธิจะได้รับต่อไป ส่วนที่โจทก์ขอให้บังคับจำเลยทั้งเก้าให้มีมติให้สำนักงานประกันสังคมจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพให้โจทก์ หากจำเลยทั้งเก้าไม่ดำเนินการดังกล่าวให้ถือคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งเก้าให้สำนักงานประกันสังคมจ่ายประโยชน์ทดแทนให้โจทก์นั้น เมื่อศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของจำเลยทั้งเก้าและคำสั่งของสำนักงานประกันสังคมแล้ว สำนักงานประกันสังคมจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่โจทก์ตามที่โจทก์มีสิทธิจะได้รับต่อไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามที่โจทก์ขออีก มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยทั้งเก้าข้อแรกว่า การที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้โจทก์ซึ่งเป็นผู้ประกันตนยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพต่อสำนักงานประกันสังคมภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่โจทก์มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น เป็นกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานบัญญัติกำหนดขั้นตอนและวิธีการให้โจทก์มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามในการยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนในชั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนนำคดีมาสู่ศาลแรงงาน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า โจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินหนึ่งปีแล้ว จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานบัญญัติไว้ เห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานกลางฟังมาปรากฏว่า โจทก์ได้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพต่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ต เมื่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ตมีคำสั่งว่าโจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินหนึ่งปี จึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ โจทก์ก็อุทธรณ์ต่อจำเลยทั้งเก้าซึ่งเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์ เมื่อจำเลยทั้งเก้ามีมติให้ยกอุทธรณ์ของโจทก์ โจทก์จึงยื่นฟ้องต่อศาลแรงงานกลาง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่โจทก์ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว ส่วนที่โจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินหนึ่งปี โจทก์จะยังคงมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพหรือไม่

เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่การไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522 มาตรา 8 วรรคสอง ดังที่จำเลยทั้งเก้าอุทธรณ์ โจทก์จึงฟ้องคดีต่อศาลแรงงานกลางได้ อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยทั้งเก้าฟังไม่ขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยทั้งเก้าข้อต่อไปมีว่า คำวินิจฉัยของศาลแรงงานกลางที่วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนย่นค่าขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น มิใช่อายุความที่จะตัดสิทธิของผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนที่จะใช้สิทธิยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานประกันสังคมตามสิทธิของตน และเพิกถอนคำวินิจฉัยของจำเลยทั้งเก้าซึ่งเป็นคณะกรรมการอุทธรณ์นั้น ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 54 และประสงค์ขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น และให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งการโดยเร็ว" และวรรคสอง บัญญัติว่า "ประโยชน์ทดแทนตามวรรคหนึ่งที่เป็นตัวเงิน ถ้าผู้ประกันตนหรือบุคคลซึ่งมีสิทธิไม่มารับภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน" ดังนี้ แม้ตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนและประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็ได้บัญญัติว่าหากผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนไม่ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในเวลาดังกล่าว จะมีผลทำให้สิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนระงับสิ้นไป ระยะเวลาการยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีดังกล่าวจึงเป็นเพียงกำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนโดยเร็วเท่านั้น ไม่ใช่บทบัญญัติตัดสิทธิแต่อย่างใด ซึ่งต่างกับกรณีที่ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนไม่มารับประโยชน์ทดแทนภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ซึ่งมาตรา 56 วรรคสอง บัญญัติให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน ดังนั้น แม้โจทก์ไม่ได้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานประกันสังคมภายในหนึ่งปีก็ไม่ถูกตัดสิทธิที่จะได้รับเงินบำนาญชราภาพ คำวินิจฉัยของศาลแรงงานกลางดังกล่าวข้างต้นชอบแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยทั้งเก้าฟังไม่ขึ้นเช่นกัน" พิพากษายืน

องค์คณะ

วิริทธิ์ หิรัญรุจิพงศ์ . พิชิต คำแฝง . วิเทพ พัทธภิณูพงษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา . ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th . <https://www.thaideka.online/deka/783/2550>